

Advies

11 kernboodschappen voor een breed en geïntegreerd zorg- en diversiteitsbeleid in het volwassenenonderwijs

11 kernboodschappen voor een breed en geïntegreerd zorg- en diversiteitsbeleid in het volwassenenonderwijs

1 Situering

Met dit advies formuleert de Raad Levenslang en Levensbreed Leren een antwoord op de uitdrukkelijke uitnodiging van de minister om hem zijn visie kenbaar te maken met betrekking tot een doelgroepenbeleid in het volwassenenonderwijs¹.

De raad bracht met dit doel in een voorbereidende werkgroep een aantal geledingen en organisaties samen rond de tafel: de inrichtende machten van het volwassenenonderwijs, de basiseducatie, de Federatie Tweedekansonderwijs, SoCiuS, SYNTRA, sociaal-culturele belangenorganisaties (etnisch-culturele minderheden, gehandicapten, ouderen, armen), alsook vertegenwoordigers van het onderwijspersoneel en van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie. De werkgroep werd voorgezeten door een vertegenwoordiger van de sociaal-economische organisaties in de raad.

De werkgroep kwam vier keer samen, op 24 februari, 25 april, 4 mei en 2 juni 2006.

In het debat over de ongelijke participatie aan levenslang en levensbreed leren kwamen vrij snel een aantal prioritaire doelgroepen in beeld: kort- en middengeschoolden, personen van etnisch-culturele minderheden, mensen met functiebependingen, niet-werkende werkzoekenden, gedetineerden, ouderen, minvermogens, armen.

In de loop van de besprekingen is de raad ervan overtuigd geraakt dat een doelgroepenbeleid deel moet uitmaken van een globaal en doordacht zorg- en diversiteitsbeleid, dat recht doet aan de individuele diversiteit van mensen, met elk hun bijzondere problemen en verwachtingen naar het volwassenenonderwijs.

Dit resulteerde uiteindelijk in 11 kernboodschappen voor een breed en geïntegreerd zorg- en diversiteitsbeleid in het volwassenenonderwijs, waarmee de raad een voorzet wil geven voor een debat ten gronde in aanloop van het nieuwe decreet volwassenenonderwijs.

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren keurde op 26 september 2006 het hiernavolgend advies met eenparigheid van stemmen goed (bij 2 onthoudingen). Bij de stemming waren 23 stemgerechtigde leden aanwezig.

---

¹ Brief van 4 oktober 2005 betreffende de nieuwe modulaire structuur van het secundair onderwijs voor sociale promotie – studiegebieden Grafische technieken, Handel, Mechanica-Elektriciteit, Koeling en warmte, Personenzorg en Boekbinden, blz. 6.

2 Advies

2.1 Het volwassenenonderwijs als hefboom

De bekommernis om via onderwijs kansen van mensen in de maatschappij te versterken leeft sterk in het volwassenenonderwijs. In het bijzonder voor sociaal minder bevoorrechte groepen wil het volwassenenonderwijs de hefboom zijn om die kansen te keren.

Het volwassenenonderwijs is in principe toegankelijk voor iedereen, zonder onderscheid naar sociale afkomst, vooropleiding, enz. In de feiten stelt men echter vast dat sociaal minder bevoorrechte groepen gevoelig minder gebruik maken van het opleidingsaanbod dan anderen. Nochtans kan net voor die groepen het volwassenenonderwijs de return het grootst zijn.

Kandidaat-cursisten kunnen, niet alleen op basis van formele studiebewijzen, maar ook op basis van hun competenties, in de opleidingen van het VO instappen. De centra moeten bij het uittekenen van leertrajecten de EVC-mogelijkheden ten volle benutten om de trajectduur te optimaliseren.

De overheid moet via overleg en informatie het civiel effect van de aangeboden opleidingen bij het afnemend veld bewerkstelligen. Enkel wanneer het civiel effect gegarandeerd is, kunnen de centra aan cursisten van bij de intake betrouwbare informatie geven m.b.t. de beoogde output.

In het secundair OSP onderscheiden we “certificaat”-opleidingen en “diploma”-opleidingen. Voor de certificaatopleidingen zal het civiel effect voornamelijk bestaan in een erkenning en valorisatie op de arbeidsmarkt. Voor een “diploma”-opleiding, in een decretaal gegarandeerde gelijkwaardigheid met diploma's uitgereikt in het secundair onderwijs met volledig leerplan. Wie via het OSP het diploma secundair onderwijs behaalt, moet garanties hebben op doorstroom naar het hoger onderwijs en op een volwaardige erkenning van dit diploma op de arbeidsmarkt.

Ook voor HOSP-opleidingen is het civiel effect tweeledig: naast de eigen finaliteit van het HOSP-diploma voor de arbeidsmarkt, moeten er ook waarborgen zijn voor studieduurverkorting voor het behalen van een bachelordiploma aan de hogeschool op basis van EVK (erkenning van verworven kwalificaties). Daadwerkelijke doorstroom van HOSP-naar bacheloropleiding zal enkel mogelijk zijn indien (psychologische) drempels – zeker voor kansengroepen – worden aangepakt.

2.2 Toeleiding en instroom

Om méér mensen uit kansengroepen toe te leiden naar het volwassenenonderwijs, is volgens de Vlor een meersporenbeleid aangewezen.

In de eerste plaats dienen **de centra zelf** de nodige initiatieven te nemen om cursisten, in het bijzonder cursisten van kansengroepen, toe te leiden naar een geschikte opleiding.

De herkenbaarheid en de profilering van het centrum in zijn regio, de promotie van het aanbod en van de deelnemingsvoorwaarden is een voorafgaandelijke vereiste.

Vervolgens is netwerking en samenwerking met andere actoren (VDAB, SYNTRA, bedrijven, sociaal-culturele organisaties, sociaal-economische organisaties, zelforganisaties,...) essentieel om gerichter diverse kansengroepen te bereiken (zie punt 3). Ook met de Centra

voor leerlingenbegeleiding en met de scholen uit het leerplichtonderwijs is samenwerking wenselijk, vermits zij contact hebben met de ouders van kinderen van kansengroepen en met oud-leerlingen.

Ook **de overheid** heeft een taak inzake toeleiding. Het elektronisch beschikbaar stellen van informatie over opleiding en vorming, is niet voldoende om iedereen te bereiken. Vooral voor risicogroepen moet er een *fysieke plaats voor informatie, persoonlijk contact en begeleiding/oriëntering* zijn. De Vlor pleit ervoor de diverse voorzieningen te benutten die hierin een rol zouden kunnen spelen: het netwerk van centra voor loopbaanbegeleiding, de centra voor leerlingenbegeleiding, de werkwinkels, bibliotheken, de diverse voorzieningen die instaan voor de trajectbegeleiding van specifieke doelgroepen. Zo'n fysieke plaats voor informatie en begeleiding van kandidaat-cursisten is idealiter het resultaat van samenwerking en netwerking tussen alle opleidingsverstrekkers van een stad of regio.

In het bijzonder dient de *toeleiding van ongekwalificeerde schoolverlaters naar het volwassenenonderwijs*, een beleidsprioriteit te zijn. De VDAB kan daarbij een cruciale rol spelen in het kader van de trajectwerking en de sluitende aanpak. Een gerichte informatiebeweging die de mogelijkheden en de modaliteiten voor het behalen van een diploma SO en minstens van een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt via het volwassenenonderwijs onder de aandacht van de doelgroep brengt, moet een volwaardige plaats krijgen en integraal deel uitmaken van begeleiding naar de arbeidsmarkt toe.

De taak die het volwassenenonderwijs kan opnemen in de problematiek van *knelpuntberoepen, in het bijzonder voor technische en technologische beroepen*, dient eveneens een beleidsprioriteit te zijn.

2.3 Netwerking

Zowel op het vlak van de toeleiding en de doorstroom van cursisten, de organisatie van leertrajecten als de ondersteuning van leerprocessen dienen centra over de grenzen van de eigen instelling of het eigen aanbod heen initiatieven te ontwikkelen.

Het optimaliseren van trajecten tussen de centra basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs is een aandachtspunt. De centra moeten werk maken van doorstroom in de beide richtingen. CVO's kunnen cursisten met te beperkte leervaardigheden actief doorverwijzen naar CBE's om een voortraject te volgen of om ontbrekende vaardigheden die nodig zijn voor een opleiding bij te schaven. Daarnaast moeten CVO's en CBE's regionaal afspraken maken om een goede doorstroom van cursisten CBE naar het CVO te verzekeren en te verhogen.

Een ander aandachtspunt is de beperkte beheersing van het Nederlands van cursisten die, ook al hebben zij het basisoniveau NT2 verworven, een barrière vormt die een volwaardige participatie aan andere opleidingen in de weg staat. De centra dienen hiervoor initiatieven te nemen om de vervolgopleiding NT2 "in nevenschakeling" met een andere opleiding te organiseren, en de nevenschakelde NT2-opleidingen te concretiseren in functie van die andere opleiding. Goede samenwerking met andere centra of andere opleidingsverstrekkers is noodzakelijk.

De overheid dient tenslotte een Vlaamse *kwalificatiestructuur* uit te werken die de centra in de mogelijkheid stelt tot een goed doorverwijzingsbeleid te komen tussen de diverse voorzieningen van de volwasseneneducatie.

2.4 Flexibilisering van leertrajecten

Bij het uittekenen van leertrajecten moeten de centra sterker de mogelijkheden benutten die het decreet hen biedt om de trajecten te flexibiliseren. Het algemeen principe moet zijn dat tijdstip en duur van opleidingen afgestemd worden op de noden van de doelgroep. Bijvoorbeeld intensieve trajecten voor niet-werkende werkzoekenden, bij voorkeur in samenwerking met andere opleidingsverstrekkers; trajecten op vraag van andere opleidingsverstrekkers; aangepaste leertrajecten voor trager lerenden enz. De overheid moet aan de centra de mogelijkheid bieden om, binnen een vooraf bepaalde marge, af te wijken van het bij BVR bepaalde aantal lestijden per module of per opleiding. Zo kunnen de centra dan het “standaard”traject hetzij verkorten hetzij aanvullen met extra lestijden uit hun lestijdenpakket. Ook individuele begeleiding en maatwerk moeten, binnen het beschikbare lestijdenpakket, en in duidelijk door het centrum te motiveren gevallen, mogelijk blijven (CBE) of mogelijk gemaakt worden (CVO).

Flexibilisering van leertrajecten betekent ook dat de grenzen van het schoolgebouw en het leslokaal verlaten worden en dat de centra met hun opleidingsaanbod ook naar de gebruiker toe kunnen gaan, zeker voor een aantal kansengroepen (bijv. armen, personen met functiebeperkingen, laaggeletterden). Centra moeten ook resoluut de kaart van het elektronisch ondersteund leren trekken, willen zij de aankomende generaties op een eigentijdse manier kunnen blijven bedienen. Het dichten van de digitale kloof en risicogroepen brengen tot meer zelfsturing, moeten zowel voor de overheid als voor de centra prioriteit krijgen.

Naast flexibiliteit in de leertrajecten, is ook de nodige diversiteit in methodieken vereist om tegemoet te komen aan de leerbehoeften van bijv. ouderen.

2.5 Screeningsinstrumenten

Er is nood aan gevalideerde instrumenten om de competenties van *kandidaat*-cursisten te screenen bij de intake. Vele centra ontwikkelden reeds bruikbaar materiaal, maar deze initiatieven blijven vaak centrumgebonden.

De overheid moet de centra aanmoedigen om individuele of centrumgebonden *good practices* (procedures en / of instrumenten) ter beschikking te stellen van andere centra en waar nodig op te volgen of te ondersteunen. Indien dit voor de aanleverende centra middelen of leraarsuren vergt, dient de overheid die bij te passen.

2.6 Deskundigheid en diversiteit van het personeel

Het opzetten van een zorg- en diversiteitsbeleid in een centrum veronderstelt specifieke navorming voor het personeel.

Ook het omgaan met (kans)armoede, functiebeperkingen, e.d.m. veronderstelt van lesgevers en medewerkers specifieke competenties.

Daar waar wenselijk moet gekwalificeerd personeel bijkomend inschakelbaar zijn om communicatieproblemen te overbruggen (bijv. tolken voor doven en slechthorenden) of om cursisten van kansengroepen mee te ondersteunen in hun leerproces (bijv. personeelsleden uit het BUSO, ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting, vrijwilligers uit ouderenorganisaties, ...).

Een diversiteitsbeleid voor cursisten veronderstelt dat de besturen van de onderwijsinstellingen ook op het vlak van personeel een diversiteitsbeleid voeren.

2.7 Ongekwalificeerde uitstroom

Nog steeds verlaten vrij veel jongeren het leerplichtonderwijs zonder het diploma secundair onderwijs of een kwalificatie voor de arbeidsmarkt behaald te hebben.

Het volwassenenonderwijs dient intensiever ingezet te worden in de *remediëring* van deze ongekwalificeerde uitstroom. Op dit vlak dient gezorgd voor gerichte toeleiding. Er moeten rechtstreekse communicatielijnen komen tussen het leerplichtonderwijs en het aanbod LLL. Zelfs de meest voor de hand liggende communicatiestromen tussen een instelling secundair onderwijs en een centrum voor volwassenenonderwijs (vaak op één en dezelfde campus gehuisvest) zijn vandaag zo goed als onbestaande. De rol die VDAB ter zake kan opnemen, is hoger onder punt 2 beschreven.

2.8 Functionele geletterdheid van volwassenen

Het remediëren van laaggeletterdheid is een opdracht voor de basiseducatie. Het detecteren ervan vergt gerichte acties en samenwerking met VDAB, intermediairen, maar vooral een investering in adequaat screeningsmateriaal.

De basiseducatie kan evenwel ook een bijdrage leveren op het vlak van *preventie* van laaggeschooldheid. Door ouders te ondersteunen, kan men immers ook de leerloopbanen van kinderen meer kansen geven. De basiseducatie moet kunnen samenwerken met scholen, en samen met hen manieren zoeken om laaggeletterde ouders actief te betrekken bij de school. De basiseducatie moet aan die ouders de vaardigheden en competenties kunnen aanreiken om hun kinderen te ondersteunen bij de opvoeding en bij hun participatie op de school.

2.9 Financiering

2.9.1 Financiering van de cursisten

Vrijstelling van inschrijvingsgeld

Vandaag is in het volwassenenonderwijs vrijstelling van inschrijvingsgeld voor kansarme groepen. In die regeling dienen een aantal anomalieën weggewerkt te worden.

De raad stelt voor om de vrijstelling van inschrijvingsgeld voor niet-werkende werkzoekenden ook uit te breiden tot *werkzoekende bruggepensioneerden*. In het kader van de eindeloopbaanmaatregelen moet een belangrijk deel van hen voortaan beschikbaar blijven voor de arbeidsmarkt en dus ingeschreven zijn als werkzoekende. Daardoor vervalt het argument om ze uit te sluiten van de vrijstelling.

In het huidige decreet volwassenenonderwijs komen enkel personen die een nummer van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)² hebben, in aanmerking voor vrijstelling van inschrijvingsgeld (OSP). Vandaag hebben enkel personen op

---

² Voorheen "Vlaams Fonds voor de integratie van personen met een handicap"

beroepsactieve leeftijd recht op een attest vanwege het VAPH. De raad vraagt dat ook *ouderen met functiebeperkingen* vrijgesteld worden van het betalen van inschrijvingsgeld.

Studietoelagen

De raad pleit voor studietoelagen voor *al wie nog geen diploma secundair of hoger onderwijs heeft* voor die groepen van lage inkomens die geen beroep kunnen doen op andere regelingen zoals vrijstelling van inschrijvingsgeld. Ook *minvermogende personen die op latere leeftijd een kwalificerende opleiding volgen*, hetzij in het secundair OSP, hetzij in het hoger OSP, moeten recht kunnen krijgen op een studiefinanciering die rekening houdt met de reële studiekosten. Voor minvermogenden moet de studietoelage toereikend zijn om ook de indirecte kosten van opleiding (kinderopvang, verplaatsing,...) te dekken.

Voor het bepalen van de studietoelage stelt de raad voor dezelfde inkomstengrenzen te hanteren als diegene die voor volwassenen in hogescholen en universiteiten voorzien zijn.

Tegemoetkomingen voor werklozen

De faciliteiten en de tegemoetkomingen waarop niet-werkende werkzoekenden een beroep kunnen doen in het volwassenenonderwijs, zijn enerzijds ontoereikend en vertonen anderzijds grote verschillen met de faciliteiten waarover zij wel beschikken als zij bij de VDAB een opleiding volgen of een opleiding bij derden in het kader van een door de VDAB erkend traject.

De raad stelt voor om voor niet-werkende werkzoekenden, de financiering voor het volgen van opleiding gelijk te schakelen over alle door de Vlaamse overheid gefinancierde of gesubsidieerde publieke opleidingsverstrekkers heen. Het gaat daarbij o.m. om de tussenkomst in de kosten die, naast het inschrijvingsgeld, aan de opleiding verbonden zijn: didactisch materiaal of uitrusting, examengelden, verplaatsing, kinderopvang, enz.

Werkenden kunnen een deel van die kosten betalen hetzij via het stelsel van opleidingscheques voor werknemers, hetzij (voor zelfstandigen) via het BEA-stelsel³ (dat het vroegere stelsel van opleidingscheques voor bedrijven vervangt). Het wordt door de werkloze cursisten als onbillijk ervaren dat voor hen niet in dergelijke tussenkomsten wordt voorzien, van zodra het niet gaat om een opleiding die door de VDAB wordt erkend.⁴

Ondersteuning van cursisten met functiebeperkingen

Cursisten met functiebeperkingen moeten ook voor het volgen van opleidingen in het volwassenenonderwijs een beroep kunnen doen op speciale onderwijsleermiddelen (bijv. voor mensen met visuele en auditieve beperkingen), en het persoonlijk assistentiebudget⁵ kunnen aanwenden.

---

³ BEA staat voor Budget voor Economisch Advies en is de naam voor de nieuwe geïntegreerde subsidiemaatregel waarmee kleine en middelgrote ondernemingen met steun van de Vlaamse overheid de ondernemerschapsbevorderende diensten opleiding, advies, kennis en mentorschap kunnen inkopen (Bron: http://ewbl-publicatie.vlaanderen.be/servlet/ContentServer?c=Page&pagename=Ondernemen/Page/MVG_CMS4_VT_Special_Subnav&cid=1147765865023).

⁴ In het kader van DIVA diende VDAB een voorstel in om de problematiek van de kosteloosheid van opleidingen bij andere aanbieders op de agenda te plaatsen. Er zal een kleine studie worden gedaan naar de gelijke behandeling van alle werkzoekenden op dit gebied en op basis daarvan wordt bij DIVA een voorstel ingediend tegen het einde van 2006.

⁵ Het persoonlijk assistentiebudget (PAB) is een budget dat het Vlaams Fonds (vanaf 1/04/06 "Vlaams Agentschap voor personen met een handicap") aan de persoon met een handicap" of zijn wettelijke

In dit verband merkt de raad op dat ook *mensen met een niet-aangeboren hersenletsel, sensorische handicap, adhd, dyslexie, dyscalculie,...* moeten kunnen participeren aan volwassenenonderwijs en kunnen beschikken over didactische hulpmiddelen.

Voor het leerplichtonderwijs investeert de overheid heel wat in “leerzorg”. De raad LLL vraagt dat de overheid ook middelen zou vrijmaken voor de agogische en didactische ondersteuning van volwassen cursisten met specifieke leerzorgbehoeften.

2.9.2 Financiering van de centra

Indien de overheid het voeren van een effectief diversiteitsbeleid een prioriteit vindt voor het volwassenenonderwijs, zal zij ook de nodige middelen moeten ter beschikking stellen om de centra toe te laten zo'n beleid op de sporen te zetten.

De middelen moeten in verhouding staan tot de behoeften van het centrum en de uitdagingen waar het voor staat. Centra die erin slagen de deelname van kansengroepen - rekening houdend met de demografische en socio-economische kenmerken van hun regio - te verhogen, zouden daarvoor moeten beloond worden. Dit kan bijv. door cursistenkenmerken structureel te verrekenen in de **financiering van de centra**, bij het bepalen van het **lestijdenpakket, het volume omkadering en het volume administratief personeel**.

Daartoe dient eerst onderzocht en opgelijst welke cursistenkenmerken een “bonus” genereren. Aan elk van die kenmerken kan een wegingscoëfficiënt toegekend worden. Die kenmerken kunnen cumulatief zijn. Op die manier zouden de centra meteen de nodige extra middelen voor hun zorg- en diversiteitsbeleid genereren en dit a rato van het aantal cursisten die zij bedienen, en de daaraan gekoppelde “weging” op basis van vooraf bepaalde kenmerken.

Een diversiteits- en doelgroepenbeleid vanuit de centra brengt onvermijdelijk mee dat het aandeel van cursisten met vrijstelling van inschrijvingsgeld zal aangroeien. Dit zal het actuele probleem versterken van de onvoldoende compensatie door de overheid voor de vrijstelling van inschrijvingsgelden. Deze compensatie is immers berekend op de minima voor de inschrijvingsgelden en niet op de reële kosten. Dit is meest problematisch voor de meer technische opleidingen, die investeringen in infrastructuur, technische apparatuur en veiligheid vergen.

Het is uitermate belangrijk dat het volwassenenonderwijs ook een voldoende aantrekkelijk opleidingsaanbod heeft, gericht op de vervolmaking, bijscholing of omscholing van volwassenen met technische competenties. In de praktijk stellen we vast dat de huidige financieringstechnieken de investeringen in dergelijke opleidingen eerder afremmen en ontmoedigen. Het verminderde aandeel van de industrieel-technische richtingen is daarvan het gevolg. Dit probleem moet ten gronde worden aangepakt in het nieuwe financieringsstelsel. Dit moet worden aangevuld met gerichte injecties in de **infrastructuur**, zoals ook is gebeurd voor het secundair onderwijs, en waarbij uiteraard ook naar synergieën moet worden gezocht met andere onderwijs- en opleidingsvoorzieningen.

De centra moeten ook kunnen beschikken over middelen voor **nascholing** om de vereiste deskundigheid en professionalisering van hun team mogelijk te maken.

---

vertegenwoordiger toekent voor de gehele of gedeeltelijke tenlasteneming van de kosten van de persoonlijke assistentie en de organisatie ervan. (Bron: <http://www.vlafo.be/nederlands/pab/faq/index.html#11>).

2.10 Overleg op overheidsniveau

Op overheidsniveau is levenslang en levensbreed leren niet alleen een beleidsprioriteit binnen het domein Onderwijs en vorming. Ook vanuit andere beleidsdomeinen worden initiatieven genomen.

Het is noodzakelijk dat maatregelen die door andere departementen worden geïnitieerd (bijv. het stelsel van opleidingscheques, premies knelpuntberoepen of beginnend beroepsbeoefenaar) of door sectoren (bijv. sectorconvenants, premies), minstens worden besproken met het Departement Onderwijs of met het onderwijsmiddenveld.

Ook wanneer het federale maatregelen betreft. Vandaag stellen zich op federaal niveau onder andere alvast deze drie problemen.

- 1 De onderwijsoverheid zou met de federale overheid (RVA) bindende afspraken moeten maken inzake de "*beschikbaarheid*" van die niet-werkende werkzoekenden voor de arbeidsmarkt. Vandaag worden centra en cursisten geconfronteerd met een verschillend optreden van de diverse werkloosheidsbureaus van de RVA. Bovendien stelt zich meermaals het probleem dat een werkloze die een meerjarige opleiding aanvangt, het volgende of daaropvolgende jaar ineens geen toestemming meer krijgt. De werkloze moet de garantie hebben dat hij een (intensief) opleidingstraject, gericht op het behalen van een diploma of certificaat, kan starten en voleindigen.
- 2 Het stelsel van het *betaald educatief verlof* moet worden afgestemd op de Vlaamse beleidsontwikkelingen en prioriteiten, met onder meer ook de vraag hoe dit sterker kan worden benut voor langdurige kwalificerende trajecten voor kortgeschoolden (met meer uren betaald educatief verlof). Er is ook afstemming nodig van de formaliteiten voor het bekomen van BEV aan de realiteit van een overwegend modulair volwassenenonderwijs.
- 3 De *reglementering kinderbijlagen* is totaal niet aangepast aan het volwassenenonderwijs, noch wat de modulaire organisatievorm betreft, noch wat het hoger onderwijs voor sociale promotie betreft. Bovendien werd de regelgeving met ingang van 1 september 2005 gewijzigd, zonder enige communicatie hierover met het de onderwijspartners. Structurele communicatie en overleg tussen de federale diensten en de onderwijspartners, moeten ervoor zorgen dat de centra kandidaat-cursisten correct kunnen informeren of zij al dan niet recht hebben op kindergeld, desgevallend onder welke voorwaarden.

De overheid moet tenslotte via overleg en informatie het civiel effect van de aangeboden opleidingen bij het afnemend veld bewerkstelligen. Het afnemend veld is vandaag nog onvoldoende vertrouwd met de nieuwe studiebewijzen (certificaten) in het volwassenenonderwijs en met de modularisering van het opleidingsaanbod.

2.11 Cijfermateriaal en monitoring

De raad verzamelde heel wat cijfermateriaal teneinde een beeld te krijgen van de verschillende cursistprofielen die vandaag aan volwassenenonderwijs participeren. Om vervolgens de relatieve participatie van bepaalde profielen of doelgroepen in Vlaanderen aan het volwassenenonderwijs op zich te kunnen bepalen, deed de raad ook een poging om de de cijfergegevens van het VO te relateren aan het aandeel dat die doelgroepen vertegenwoordigen in de totale Vlaamse bevolking.

Het resultaat van die oefening schenkt de raad niet echt voldoening, en dit om verschillende redenen: bepaalde cijfergegevens zijn slechts partieel beschikbaar, de cijfers die vanuit verschillende bronnen moesten worden samengebracht, zijn vaak niet vergelijkbaar, enz.

Voor wat personen van etnisch-culturele minderheden betreft, is de nationaliteit geen geschikt registratiecriterium.

De raad is overtuigd van de hefboomfunctie van het volwassenenonderwijs als opstap naar hoger onderwijs, hoger onderwijs voor sociale promotie of arbeidsmarkt. De raad is er ook van overtuigd dat heel wat mensen dankzij een kwalificerende of diplomagerichte opleiding, zowel op niveau van secundair als van hoger OSP, erin slagen of geslaagd zijn hun maatschappelijke en/of economische positie te verbeteren. De raad beschikt evenwel niet over bruikbaar cijfermateriaal om deze veronderstelling te toetsen.

De raad vraagt dat de overheid cijfermateriaal zou verzamelen over die component van hun vooropleiding die intreders in hogescholen, universiteiten en in bedrijven, in het volwassenenonderwijs verwierven.

Het opzetten van een diversiteits- en kansengroepenbeleid voor het volwassenenonderwijs moet gepaard gaan met het opzetten van een degelijk opvolgings- en monitoringsysteem.

Monique De Ridder
secretaris

Gunther Degroote
voorzitter